

Lastenurk väikestele muuseumisõpradele

ETDM-i püsiekspositsioon on saanud täienduse lastenurga näol, mis peaks eriti meeldima meie väiksematele muuseumisõpradele.

Hea väike muuseumisõber!

Kui tavaliselt ei tohi muuseumis midagi puutuda, siis see koht on just sulle mõeldud! Proovi, kuidas on eesti disaineri poolt loodud toolidel istuda ja laual joonistada. Otsi roosa tapeedi seest sõnu, märgi need ära ja värvi neid! Otsi valge tapeedi seest üles metsloomad ja värvi ka neid!

Julget proovimist!

Lastenurga toodete autorid:
Anni Varm "Arenevad tapeedid"
Karin Luuk tapeet "Mine metsa"
Igor Volkov lastemööbel "Dixi"
Lauri Hirvesaar pliiaitsitops "Qbik"

Särav slovakkia klaasikunst

Näituse “Kaasaegne slovakkia klaasikunst” avamine toimus 27. jaanuaril pidulikumas miljöös kui tavaliselt. Kuna tegu on esmakordse slovakkia kunstinäitusega Eestis, pidasid avakõne nii Slovakkia Vabariigi suursaadik Eestis härra Dušan Krištofík kui ka aukonsul Tallinnas härra Even Tudeberg. Kohalviibinud eesti klaasikunstnike suust oli kuulda vaid tunnustavaid kiidusõnu. Mõne klaasobjekti ümber tekkisid eriala spetsialistide väikesed grupid, kes isekeskis arutasid, et kuidas küll on võimalik saavutada nii perfektne ja põnev tulemus.

Näituse kuraator Zora Petrášová on koostanud näituse 14 slovaki klaasikunstniku taiekest. Palo Macho ja Patrik Illo kujundatud ekspositsioon köidab oma särava ja väärrika üldmuljega. Näitusevalikus on kenasti esile toodud slovakkia klaasikunstis valitsevad kaks põhisuunda – geomeetiline ja ekspressiivne-lüüriline. Lähemal vaatlemisel märkame, et iga eksponeeritud teos on tõeline meistriteos talle ainuomase sisemaailmaga, millele delikaatselt vihjab pealkiri.

Cigleri koolkonna traditsioonide vaimus loob tähelepanuväärseid klaasobjekte Miloš Balgavy (1955). Perfektselt töödeldes kõrgekvaliteedilist optilist klaasi või kristalli toob ta esile klaasi transpaarsusest tingitud optilisi efekte. Skulptuursete objektide “Arhitektuur” (2001) ja “Puudutused” (2003/2009) juures on täiuslikus harmoonias minimalistlik geomeetiline vorm ja intensiivne sügav värvitoon.

Maise looduse ja universumi mitmekesisusest inspiratsiooni ammutanud Ján Zorièak (1944) loob oma teoseid Prantsusmaal. Kunstniku skulpturaalsed täisklaasimassist teosed on kui üleelusuuruses detailid orgaanilisest maailmast, mis kiirgavad põnevates värvitoonides. Näiteks “Eluaken” (2008). Ta on loonud seeria maagilise ja muinasjutulise sisemaailmaga kristallist püramidaalseid skulptuure, mille puhul oskuslikust lailihvist tulenev optika suurendab klaasimassi sisse peidetud värvikate detailide mõju mitmekordselt. Näiteks “Asteroidid” (2010).

Omanäolisena tõuseb esile Palo Macho (1965) ja tema suurejoonelised klaasimaalid-objektid. Macho tööd ei ole pelgalt pildid, vaid pigem objektid oma sisemise mõtestatud ruumiga. Kunstnik loob abstraktseid ja lüürilisi klaasimaalinguid kombineerides erinevaid tehnilisi võtteid. Ümmargustesse objektidesse “Valgusenõud” (2010) näivad olevat koondunud maised ja taevased maastikud, mis üllatavad meid aina uute struktuursete, peenekoeliste ja elavate värvimängudega, kui liigume nende ümber ja vaatleme neid eri nurkade alt.

Miloš Balgavy. Arhitektuur. 2001

Ján Zorièak. Asteroidid. 2010

Noorema põlvkonna kunstnikest püüab pilku Patrik Illo (1973) mitmekülgne, värskest ja hoogsalt mõjuv looming. Patrik Illo on kunstnik, kes on tugev nii klaasist tarbenõude disainerina kui ka unikaalloomingu vallas. Väga omapärasel moel ja koos paraja annuse huumoriga ühendab ta praktilise tarbevormi unikaalkunstile omase puudutusega. Näiteks karahvinid “Veinisaurus” (2005), “Capone komplekt” (2009).

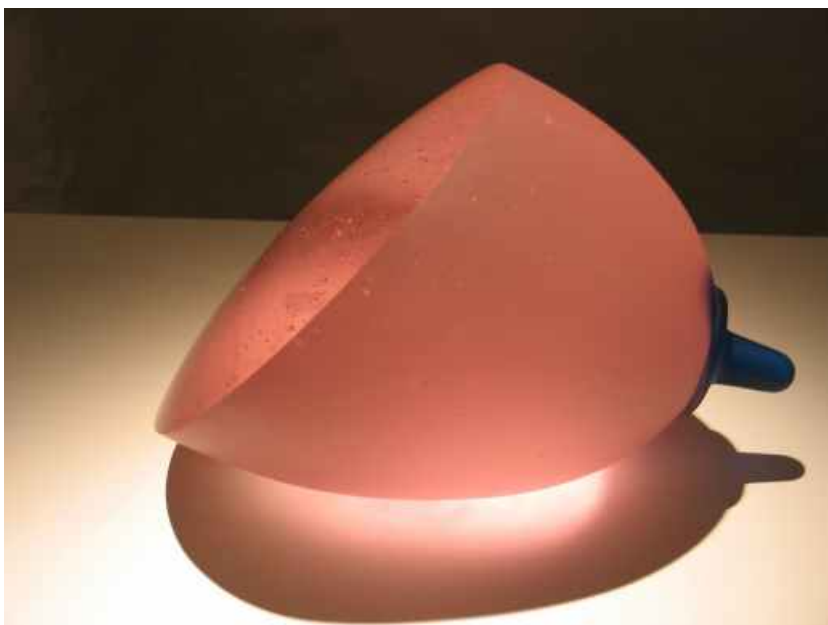
Kõik näitusel esitatud slovakkia klaasikunsti teosed paistavad silma millegi erilise poolest ja pälvivad tähelepanu. Neid ühendab vaatamata erinevale välisele materiaalsele vormile tabamatu miski, mis täidab nende väljas olija hinge kirka valgusega.

Näitus jääb avatuks 10. aprillini.

Anne Tiivel

Ján Zoriäk. Elusaladus. 1969

Ján Zoriäk. Eluaken. 2008

Elujõuline ühispärand ehk valu ja rõõm Baltimaade keraamikas

ETDM-i esimese korruse II saalis avati 28. jaanuaril Eesti, Läti ja Leedu keraamikute ühisväljapanek "Družba narodov ehk rahvaste sõprus".

Ühisnäituste korraldamise pikk traditsioon on sedakorda viinud keraamikuid mõttele meenutada neid kaugeid kuid samas jätkuvalt meeles püsivaid aegu, mil kolme Balti riiki ajaloolise arengu surve ühel kuuendikul planeedist Maa kommunismisihilist jalutuskäiku ette võtma sunniti. Laskem tšastuškal* pajatada:

Maäeí üèèé ì aëü+èè â èecó ï oðepÿëcy,
âèécí Ûé ï oäapoè ì eäâeäp äocôaëcy.
Eksis poisike laande laia
maitsvaks kingiks karule sai ta.

Kiire ekskurss möödanikku aitab meenutada, kuidas varasem koostöö sujus.

Juba 1979. aastal avati esimene Baltimaade tarbekunstitriennaal, millele lisandusid viis järgmist (1983, 1985, 1988, 1991, 1994); nii saigi ajapikku nende korraldamisest traditsioon.

Oma aja kontekstis oli tegu kindlasti oluliste ja ka väljaspool Balti vabariike tähelepanu äratanud kunstisündmustega, kus keraamika tänu keraamikute agarale kaasatusele täitis üht esirolli.

Esimene triennaal toimus suurejooneliselt Näituste Väljaku peapaviljonis ja pälvis vaid kiidusõnu. Kolmandast triennaalist alates võis kuulda ka kriitilisemat suhtumist. Kurdeti kas igavaks kippuva ekspositsiooni või kindla kontseptsiooni puudumise üle.

1994. aastal oli Tallinna Kunstihoones viimane, kuues triennaal. Muutunud ajad ootasid uusi väljakutseid. Esimene uuenenud ja ajakohastatud geograafiliste piiranguteta Tallinna Rakenduskunsti Triennaal leidis aset toonases tarbekunstimuuseumis, seega siis meie vanas aias, 1997. aastal mõneti provokatiivse pealkirjaga "Tarbetud asjad", kus läbi "tarbetuse" püüti omal kombel uut ja ajuti tabamatutki "tarbelist" määratleda.

Sellest ajast alates on praeguse ETDM-i ruumes toimunud kokku viis Tallinna Rakenduskunsti Triennaali: 2000. aastal oli triennaali teemaks "Omand", 2003. aastal "Lagedad piirid", 2006. aastal "Kaks lähedast" ja 2010. aastal "KNOW HOW".

Praegune kolme Balti riigi keraamikute väljapanek tuginebki suurel määral kas omaaegsele töökogemusele nn. "Loomingulistest baasides" või ka tänaseks laia kandepinna leidnud workshop'i traditsioonidele ning on sellisena sama algse triennaaliharude teiseks elujõuliseks oksaks.

Selle mälestuse kiiluvees esineti 2008. aastal Kaunase Keraamikamuuseumis ja 2009. aastal Riias Läti Kunstnike Liidu näitusesaalis.

Avatud näitust kontseptsiooni hägusus ei kammitse.

Tšastuškadest (mille valikut külastaja asja mõttega paremini kursis olemiseks nii vene- kui ka eesti- ja inglise keeles saali seinalt lugeda saab ja mis on lisatud ka selle loo lõppu) inspireeritud osavõtjaid on kokku 15:

Leedust Zivile Bardzilauskaite-Bergins, Domile Ragauškaite, Daiva Ramoškaite, Giedre Bardzilauske, Agne Semberaite;

Lätist Vita Valdmane, Sanita Mickus, Ineta Greiža, Jūris Bergins;

Eestist Viive Väljaots, Ingrid Allik, Kersti Laanmaa, Tiina Kaljuste, Kaie Pungas, Tõnis Kriisa.

Sama väljapanekut võis möödunud aasta lõpus vaadata Tartu Kunstimajas.

ETDM-is jääb keraamikute ühisnäitus avatuks 10. aprillini 2011.

Iga töö juurde on võtmene lisatud erinev tšastuška. Paljusid neist võib nimetada ka strašilkaks, s.o. tšastuška räigemaks ja õõvastavamaks alaliigiks. Asjahuviline võib täiendavalt tutvuda järgneva netilehega: <http://contemporary.org/project/view/12>

*Vaapo Vaheri määratluse kohaselt on tšastuška "... iversearki folkloorne žanr, sõnalis-muusikaline miniatuur, lühike lõõv rahvalaul, enamasti humoristliku värvinguga, vahel satiirilise-torkeline, rahvapäraselt vaimukas või vaimutsev, ent mõnikord, eriti oma varasemates vormides ka eeleegiliselt nukrutsev või suisa murest pakitsev."

MÕNED STRAŠILKAD:

Черное море, красный гуляш,
ЯК-42 приземлился на пляж.

Musta mere ääres punane on rand -
lennuk JAK on otse rahva sekka pand.

Девочка Катя купаться пошла,
летом нырнула, зимою всплыла.

Katjake soovis supelda veidi
suvel sukeldus, talvel ta leiti.

Дети в подвале играли в гестапо,
зверски замучен сантехник Потапов.

Lapsed keldris tegid gestapot,
kaua seal piinles santehnik Potapov.

Косточка к косточке, звездочки в ряд...
трамвай переехал отряд октябрят.

Kondi kõrval kont, tähekesi seas...
tramm üle oli sõitnud oktoobrilastereast.

Машенька рано из школы пришла,
у мамы напиться спросила она.
Мама дала ей стакан кислоты
год не росли на могиле цветы.

Koolist Mašake varakult tagasi jõudis,
kohe emalt juua ta nõudis.
Eks ema tal tassiga hapet andnud,
terve aasta haud lilli ei kandnud.

“Õhtu”. Tekstiilikunstnik Hilja Kuller 90

trepigaleriis 02.02.-13.02.2011

29. jaanuaril täitus läbi elu tihedalt tekstiiliga seotud kunstnik Hilja Kulleril 90 eluaastat. Tarbekunsti- ja Disainimuuseumi trepigaleriis oli sel puhul väljas valik tema töödest.

Hilja Kuller on mitmekülgse loomingulise teega moe- ja tekstiilikunstnik, kelle amplituud ulatub teatrikostüümidest moejooniste, rõivaste ja põimevaipadeni.

Olles 1941-1945 töötanud “Töölisteateris” õmblustöökoja juhatajana, alustas Hilja Kuller oma teadlikku kunstnikuteed õpingutega 1942. aastal Rakenduskunsti koolis, mille lõpetas 1950. aastal juba Tarbekunsti Instituudi nime all moe erialal. Samas kateedris jätkas ta aastaid kestnud õppejõutööd, alustades assistendina, jätkates dotsendina ja lõpetas professori kohusetäitjana 1986. aastal.

Loominguline töö teostus õpetamise kõrvalt, näitustel osalemist alustas ta 1951. aastal. Esialgu oli see seotud eelkõige kostüümi ja moe valdkonnaga. Hilja Kuller tegi kaastööd nii omaaegsetele menukatele ajakirjadele Käsitööalbum ja Nõukogude Naine, kui kavandas toodangut Kunsttööstuste Kombinaadile, kus valmisid silmuskoosid, spordikomplektid ja maalitud siidrätikud, osales mitmetel konkurssidel. Vaipade kavandamisega tegi Hilja Kuller algust 1960. aastatel, esialgu olid need õpitud erialast tulenevalt portreed või figuraalkompositsioonid. Hilisemate tööde puhul on ta lähtunud oma Tõstamaa maakodu ümbrusest ja meeleoludest. Need vaibad on pigem loodusnägemuslikud, kus teemadena varieerub avar puutumatu keskkond – meri, tuuled ja linnud, liikumine ja valgusmäng.

Nii kohtuvad tema töid vaadates rõivaste praktiline ja funktsionaalne maailm meeleliselt vaba käsitlusega vaibaloomingus.

Näitusel oli väljas valik Hilja Kullerise põimevaipadest ja kostüümi- ning kudumitekavanditest alates 1948. aastast.

Käpikud ja sõrmikud

trepigaleriis 17.02.-22.05.

Kinnastel on olnud tähtis koht eesti rahva kommetes ja uskumustes. Elades külma kliimaga alal on ühe osana käsitöös suurt rolli mänginud keha soojas hoidvad tarberõivad, sh. ka kindad. Olles samal ajal nii praktilised kui kandjat kaunistavad, kirjati need meile omasel viisil, kandes endas nii kaitsvat kui õnne toovat tähendust.

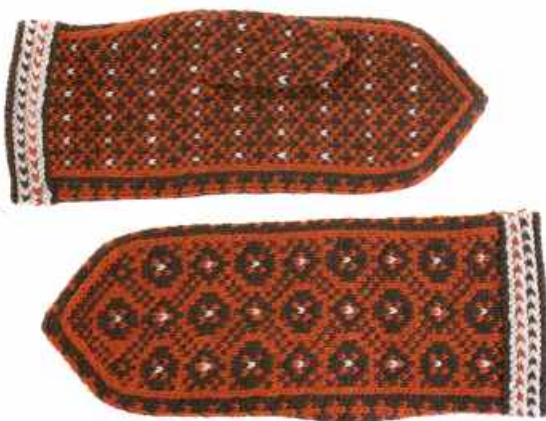
Olles ajaloo vältel talletanud loomingsusse oma nägemusi elu põhiväärtustest, mis aitavad elu hoida ja edasi viia, väljendus kootud kinnastes suur kujundusliku külje mitmekesisus, maitsekus, fantaasiarikkus ning paikkondlikud iluideaalid.

Arusaamade edasiandmiseks kasutati erinevaid märke, värve, materjale inimese kaitsmiseks ebasobiva eest. Eesti vanades kindamustrites on ülekaalus olnud geomeetiline ornament kolmnurk, rist, sõõr kuuludes vaieldamatult meie rahvakunsti esikeskaegsete sümbolite hulka. Need esialgselt paganlikud sümbolid võttis üle ristiusk, esitades neid kristlikena. Keskajal tulid nende sümbolite kõrval kasutusele veel idamaise päritoluga dekoratiivsed õnnemärgid nagu kaksikrist ning kaheksakand. Aegade jooksul on need laialt levinud kunagised tähenduslikud märkmotiivid taandatud ornamendi dekoratiivseteks motiivideks.

Enamik meist soojendab kinnastega käsi pea kaheksa kuud aastas. Need sooja andvad esemed on meil alati olnud pigem suured kui väikesed, paksud ja tihedad. Väidetavalt on Eestimaal tehtud kinnastele kõige iseloomulikum nende silmatorkav ilu, mis kinda tarbeeseme staatusest kõrgemale tõstab. Peale puhtpraktilise otstarbe on kindaid kantud ka lihtsalt kostüümilisandina, aktsendi loojana.

On laiemalt teada, et suurim rahvakunsti kogu, mis sisaldab muuhulgas arvukalt kindad, asub Eesti Rahva Muuseumis. Tarbekunsti- ja Disainimuuseumi tekstiilikogusse kuuluvate kinnaste seotus rahvakunstiga on samuti ilmne, kuid antud esemed jäävad enamasti perioodi, mil silmuskoesemed kerkisid esile just oma moodsuse tõttu. Seega ei ole eksponeeritud kindad lihtsalt kui üks rahvakunstinäide, vaid ajastu moenõuetele vastavad ning neid esitlevad esemed. Kindad olid ja on moe nägu. Nii kõlas ka Tallinna Moemaja ajakirja Siluett 1968. aasta talvise numbris hüüdlause: "rahvakunst on moodi läinud".

Ajavahemikul 1950-1955 tõusid eesti tekstiilikunsti esiplaanile just need harud, milles rahvakunstitraditsioonid jätkusid kõige orgaanilisemalt – kattevaibad, linikud. Omaette valdkonna, eesti rahvusliku tekstiilipärandi ühe rikkalikuma ja huvitavama osa, kujundasid silmuskoesemed. Tollal kujundanud kunstnikud olid just viiekümnendatel instituudi lõpetanud noored Hilja Kuller (1921), Saima Loik (1922), Lea Walter (1926) jt. Professionaalne meisterlikkus ja motiivistiku ning kompositsiooniliste võtete rohkus kajastusid nii üksikesemetes – pluusides, kampsunites, kinnastes, mütsides – kui ka talispordikomplektides. Kujunduslikult kujunes iseloomulikuks lõike ning dekoori omavaheline kooskõla. 1950. aastate teisel poolel moekurss muutus peamiseks kujunesid ühevärvilised esemed. Ka nüüd jätkus hea koloriiditunne, mis põhines eesti rahvusliku silmuskoe traditsioonide tundmisel.

Oluliseks silmuskoesemete esilekerkimise teguriks saab lugeda moekunstniku hariduse saanud meistrite tegevust. Teadupärast moodustasid Riiklikus Tarbekunsti Instituudis algselt tekstiil- ning moeeriala ühe üksuse, seetõttu võib leida ka peamiselt tekstiilikunstnikena tuntud ning tegutsenute loomingust rõivakujundust. Nii kavandas hulgaliselt silmuskoesemeid Lea Walter. Üheks juhtivaks kavandajaks kujunes aga vaieldamatult Hilja Kulles, kes lõpetas instituudi 1950. aastal. Vastavalt ajastule omasele rikkalikkuse taotlusele püüdis ta oma rõivaloomingus dekoori kaudu luua ühtlaselt kirjut pinda. Püüe sobitada rahvakunstitraditsioone valitseva moesuunaga viis üleni kirjatud esemete domineerimisele. Samas võtmes töötasid ka Selma Remme (1926), Hilda Kruusi (1926-2003), Saima Loik. Ka tarbekunstnik Elgi Reemetsa (1910-1987) sõrm- ja labakinnastes leidis otseselt kasutust eesti rahvakunst.

Moe järgija ning levitajana laiema publikuni mängis olulist rolli toleaeagne perioodika – ajakirjad Nõukogude Naine, Siluett, Kunst ja Kodu, Käsitööalbum – kus ilmusid silmuskoesemeid ning nende mustreid tutvustavad artiklid ning tööjuhendid, looduna juba mainimist leidnud ning teistegi kunstnike poolt.

Samuti levis kindakujundus läbi Kunstitoodete Kombinaadi (1947) tekstiiliateljee ja rahvakunstimeistrite koondise “Uku” (1966) toodangu.

Näitus esitleb H. Kullese, S. Remme, H. Kruusi, K. Halliku, S. Loigu, L. Walteri, I. Nurmoja (1924), E. Reemetsa kindaloomingut. Taustmaterjalina on väljas ka kinnaste moodsust rõhutanud ajakirjad.

Käpikutele ning sõrmikutele sekundeerib Ene Parsi (1952) monumentaalne “Mulgi sõrmik” (1982) esindades ja iseloomustades 1980. aastatel rahvustunde tugevnemisega eesti kaasaegses kunstis ilmnenu tendentsi, mil teosed põhinesid rahvuslikel motiividel ning seitsmekümnnendatest alates tarbekunstis sh. tekstiilikunstis tugevnenud püüdlust monumentaalsusele.

Helen Adamson

Koondise “Uku” rahvakunstimeistrite poolt valmistatud kindad. Nõukogude Naine. 1969

Uued ja põnevad haridusprogrammid

Saame sõbraks – ETDM

Sihtgrupp: 8-15 aastastele, 10-25 õpilast grupis

Kestvus: 60 minutit

Hind: 2.50 EUR (39.12 EEK) õpilase kohta

“Saame sõbraks – ETDM” on sissejuhatav muuseumitund ETDM-i ehk Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseumiga tutvumiseks. Tund koosneb kahest osast – lühikesest püsiekspositsiooni tutvustavast ringkäigust ning võistkonnamängust.

Ringkäigul tutvume Eesti tarbekunsti- ja disainiklassikaga ning tuntumate tarbekunstiliikide ja materjalidega. Seletame lahti mõisted tarbekunst, disain, disainer, unikaalse, tööstustootmine jt.

Tunni teises pooles toimub lõbus ja emotsionaalne võistlusmäng, kus iga mängija peab ilma eset vaatamata, ainult katsumise järgi tundma ära, mis materjalist on ese valmistatud ja milleks seda kasutatakse.

Ootame külla kõiki koole ja gruppe meie muuseumiga sõbraks saama!

Nähtav, läbinähtav

Sihtgrupp: 9-17 aastastele

Kestvus: 45 minutit

Hind: 2.50 EUR (39.12 EEK) õpilase kohta

Toimumise aeg: 28.01.-10.04.2011

Muuseumitunni teemaks on klaas ja klaasikunst. Tunnis saab teada, millest ja kuidas tekib klaas, samuti antakse põgus ülevaade klaasi ajaloost ja tänapäevast. Küllastame näitust “Kaasaegne slovakkia klaasikunst” ja meisterdame õpitoas väikese valguskumava pildi.

Minu märk

Sihtgrupp: 7-19 aastastele

Kestvus: 60 minutit

Hind: 2.50 EUR (39.12 EEK) õpilase kohta

Endiselt saab tellida populaarset haridusprogrammi “Minu märk”, mille raames teeme ringkäigu muuseumis, otsime kunstnike töodes peituvaid märke ja arutleme nende tähenduse üle. Järgneb põnev ülesanne – iga osaleja saab endale disainida päris oma rinnamärgi. See, kuidas kavand omandab märgi kuju, on studios osalejatele üllatuseks.

Lisainfo ja haridusprogrammidesse registreerimine:

Alice Kessler

Tel: 627 4607, 627 4600

e-mail: haridus@etdm.ee

*Muuseumitundides osalejate minimaalne arv on 10. Väiksema osalejate arvu puhul kehtib grupi miinimumtasu **25 EUR** (391.17 EEK). Täiskasvanutele hind kokkuleppel.

**Muuseum on avatud kolmapäevast pühapäevani kl.11.00-18.00, suletud esmaspäeval, teisipäeval ja riiklikel pühadel. Haridusprogramme viiakse läbi kolmapäeviti, neljapäeviti ja reedeti.

Kevadine linnalaager “Nähtav, läbinähtav”

23.03.2011

Kohe varsti on käes kevadine koolivaheaeg. Et Sa kodus sel ajal igavust tundma ei peaks, kutsub Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum (ETDM) Sind linnalaagrisse. Laager kannab nime “Nähtav, läbinähtav” ning seekord on teemaks klaas ja klaaskunst.

Läbi inimkonna arengu on klaas olnud hinnatud ja ainulaadne materjal oma eriliste omaduste poolest. Klaasi teeb väga eriliseks selle materjali läbipaistvus, läbikumavus ja sära.

Ootame 23. märtsil ETDM-i linnalaagrisse 8-15 aastasi noori, kellel on huvi klaasi ja klaasikunsti vastu. Laagripäev kestab kl. 11.45-17.00. Külastame näitust “Slovakkia kaasaegne klaasikunst”, tutvume muuseumis eksponeeritud Eesti klaasikunstnike loominguga, otsime läbinähtavaid aardeid ja meisterdame valgustkumava pildi.

Tule ja veeda üks “Nähtav, läbinähtav” päev ETDM-is!

Laagri osalustasu on 10 EUR, mis sisaldab sooja lõunat, maiustusi ning materjale, töövahendeid, ekskursioone.

NB! Laagris osalemiseks palume eelnevalt registreeruda meiliaadressil haridus@etdm.ee või telefoni teel, helistades 627 4607, 627 4600. Registreerumine kestab kuni esmaspäeva, 21. märtsi õhtuni. Laagritasu saab maksta 23. märtsil muuseumi kassas sularahas või pangakaardiga.

Ene Parsi “Mulgi sõrmik”

Tarbekunsti- ja Disainimuuseumi tekstiilikogusse kuulub rahvusliku koekirjaga valge, punase, sinise, musta, roheline, kollase ja pruuniga kootud sõrmkinnas. Monumentaalne kudum “Mulgi sõrmik” (1982) mõõtudega 230x100 cm, autoriks tekstiilikunstnik Ene Pars (1952), kes on üliõpilaspõlvest peale kogunud kindakirju, rahvarõiva seelikutriibustikke ning teisi rahvuslikke ornamente.

Idee omanäolise teose valmimiseks tärkas kunstnikul kaheksakümnendate aastate alguses, mil pea igal aastal korraldati minitekstiilide näitusi. Algselt oligi kunstnikul mõtte teha “Mulgi sõrmik” väiksemõõtmeline (20x20cm), minitekstiilinäitusele kvalifitseeruvana.

Kuid Rahva Raamatu kaupluse nurgal peale tulnud inspiratsioonitülv kasvatas idee hoopis monumentaalsemaks. Eesmärgiks kujunes teostada suur sõrmik, mille puhul oleks kasutatud erinevaid värvilisi mulgi kindamustreid. Idee valmis kõigepealt paberil, mis sai esitatud Kultuuriministeeriumile, kus žürii kiitis kavandi heaks ning sõlmiti leping (800.- rubla).

Seejärel algas kavandi materjali viimine. Teostuse juures oli keeruliseks parima tehnilise lahendi leidmine kudumaks nii, et kude ei jääks liiga puine ega raske. Kudumi õhulisuse ning kerguse saavutamiseks kasutas Ene Pars vaibalõnga ja manillanööri.

Aega nõudev oli materjali ettevalmistus – manillanööri harutamine, hiljem lõnga ja nõöri värvimine.

Kudumine toimus samamoodi nagu kinda puhul ikka – ringiratast viieteistkümne sõrmejämmeduse vardaga, kolme vaibalõnga ja manillanööriaga. Riputamiseks mõeldud metallist võru aitasid kunstnikul teha TTTK “Mistra” töömehed. Võru kinnitati sissepoole kinda serva.

Kinnas valmis kolme nädalaga, olles aga sedavõrd mahukas, et pidevaks kudumiseks oli vajalik puhkus töölt. “Mulgi sõrmik” sai valmis lepingus ette nähtud tähtajaks, olles lõpptulemusena 2 meetrit pikk ja 8 kilo raske.

Ene Pars meenutab, et tema lastele, kes sellel ajal veel väikesed olid, meeldis kinnas väga, olles toredaks atraktsiooniks, kuhu sisse sai ronida ja mängida.

Uudseks lähenemiseks monumentaalse “Mulgi sõrmiku” puhul oli ühte kindasse kootud erinevate mustrite kasutamine, kus üks muster läheb üle teiseks. Hiljem läks selline võte laialdaselt käibe.

Materjali kantud töö leidis esmakordselt eksponeerimist 1982. aasta Tarbekunstinäitusel. “Mulgi sõrmik” oli tekstiilikunstniku esimeseks suureks tööks ülevaatenäitusel. Ene Pars mäletab, et alguses ei julgenud ta oma tööd eksponeerituna vaadata, käis kaarega mööda. Ei olnud kindel, kas on ikka hea. Trepil tuli aga vastu lugupeetud vaibakunstnik Leesi Erm, kes kiitis väga toreda töö puhul. Kolleegi head sõnad tegid palju rõõmu ja andsid kunstnikule enesekindlust.

Ene Parsi “Mulgi sõrmik” on pälvinud medali 1983. aastal Riias toimunud Noorte Tarbekunstinäitusel.

Helen Adamson

PAVEL SIDORENKO on üks väheseid viimastel aastatel Eesti Kunstiakadeemia lõpetanud tootedisainereid, kes jätkuvalt ja aktiivselt erialast tööd teeb, tulles välja uute ideede ja mudelitega. Tema edukusest annavad tunnistust noore disaineri auhinna Säsi võit 2006. aastal, mitmed toodetavad esemed koostöös firmaga Adensen Furniture ning iseseisvad nutikad väikeprojektid, nagu muuseumi püsiekspositsiooni kuuluv valgusti 360° või siin müüdav vuntside kollektsioon.

Pavel Sidorenko ETDM-i disainiturul

Pavel Sidorenko. Vuntsid "Old Thomas"

MARE KELPMAN on õppejõud ja disainer, kellel on õnnestunud edukalt endas need kaks poolt pidevas tegevuses hoida. Tema värskema loomingulise väljendusena on ETDM-i muuseumipoodi jõudnud vildiliku tekstuuri ja plastikut meenutava, kuid paindliku tekstiilise kehandiga säravavärvilised jõulised ehted.

Mare Kelpman. Kaelaehe ja kõrvarõngad

Inge Teder 80

Kauaaegne Eesti Kunstimuuseumi direktor, karismaatiline kunstiajaloolane Inge Teder tähistas jaanuaris Kadrioru lossis oma 80. juubelit. Südamlikud õnnitlused!

Inge Tederi juubeli tähistamine Kadrioru lossis. 2011

Inge Teder ja Henn Roode Eesti NSV Riiklikus Kunstimuuseumis. 1969

SOOME

Disainimuuseum www.designmuseum.fi

18. märts - 29. mai 2011 MARIMEKKO - A Whole Life 60 Years of Colours, Stripes and Shapes
Pea 60 aastat on Marimekko värske ja julge disain rikastanud soomlaste elu. Näitus on pühendatud firma aastapäevale.

18. märts - 29. mai 2011 KOREAN DESIGN - Between Tradition and Modernity

TAANI

Disainikeskus www.ddc.dk

29. aprill 2010 - 29. märts 2011 10+ Design Forecast

Ülevaade viimase kümneaasta trendidest taani disainis. Samuti arutletakse teema üle, milline võiks olla nende trendide mõju järgneva kümne aasta jooksul.

BELGIA

Genti Disainimuuseum <http://design.museum.gent.be>

13. märts - 13. juuni 2011 Fantasy Design

Fantasy Design on rahvusvaheline lastele ja noortele suunatud disainihariduse projekt, kus lapsed ja noored teevad koostööd disaineritega. Selle tulemused ja katsetused on vormitud lustakaks näituseks.

26. märts - 13. juuni 2011 L'Objet Sublime

Prantsuse keraamika 1875-1945. Umbes 300-st kaunist erakogust pärinevast teosest koosnev näitus esitleb prantsuse keraamika ajaloo põnevat perioodi alates japonismi õitsengust, läbi *art nouveau* ja *art deco* perioodi ning nende mõjutusteni.

INGLISMAA

Londoni Disainimuuseum www.designmuseum.org

Victoria ja Alberti Muuseum <http://www.vam.ac.uk/index.html>

12. märts - 10. juuli 2011 Yohji Yamamoto

Retrospektiiv omanäolise moedisaineri Yohji Yamamoto töödest, peaasjalikult rõhuga meesterõivastel. Yamamoto jaoks moodustab kangas ja selle struktuur kõige tähtsama komponendi loomingu. Laiema publiku teadvusesse ilmus disainer kaheksakümne aastate algul luues rõivaid, mis oma väljanägemiselt tundusid lõpetamata, suuremõtmelised ja mis mängisid soorollide ning tavapäraste materjalidega.

LÄTI

Läti Tarbekunstimuuseum <http://www.lnmm.lv/lv/dmdm/>

AUSTRIA

Viini Mööblimuuseum www.hofmobiliendepot.at/en/home.html

16. märts - 3. juuli 2011 Marcel Breuer – Design and Architecture

Mööblidisainer ning arhitekt Marcel Breuer (1902-1981) üks Bauhausi „stiilipäeviku“ järgijaid ja propageerijaid. Toruja metallmööbli loojana on Breuer oma lähenemist kirjeldanud järgmiselt:

„Metallmööbel on moodsa ruumi osa. See on stiilitu, kuna eesmärgiks pole muu kui funktsioonipärasus ning sellest lähtuv konstruktsioon. Mööbel peab olema ruumi justkui joonistatud, segamata liikumist ja pilgu kulgemist ruumis. Mugava tugitooli pehme raskus on korvatav vähese kangapinnaga ja kerge kaarja metallkonstruktsiooniga. Kelgusarnane siluett annab mööblile dünaamilisuse“.

ROOTSI

Röhsska Muuseum <http://www.designmuseum.se/>

Näituste tutvustus järgnevalt lingilt:

<http://issuu.com/rohsskamuseet/docs/eng-spring-rohsska2011>

SAKSAMAA

Muuseumide info kättesaadav järgmiselt lingilt: SMB Staatliche Museen zu Berlin

<http://www.smb.museum/smb/home/index.php?lang=en>

Dahlemi muuseumikompleks

5. november 2010 - 3. aprill 2011 Ceramic Cosmos Japan – The Crueger Collection

Jaapani keraamika valmistamise traditsioon klassifitseerub ühe vanima ning mitmepalgelisemana maailmas. Anneliese ja Wulf Crueger on viimase kolme aastakümne jooksul läbinud pea iga nurgataguse nimetatud saarel ning kogunud märkimisväärse kogu, mida antud näitusel esitletaksegi.

Muuseumiöö

14.05.2011

ETDM on avatud kl. 14-23, tasuta sissepääs kl. 19-23.

Kl. 16-19 "Kodused aarded". Külastajad saavad muuseumi kuraatoritelt tasuta nõu küsida kodus leiduvate esemete kohta. Oodatud on Eesti päritolu klaas, keraamika, ehted, nahk ja tekstiilid, ka vanad tootekataloogid, kavandid ja fotod.

Muuseumiööl saavad külastajad osaleda orienteerumismängus.

Avatud näitused:

Eesti disain. Valgustid

"Täht on staar". Laborattori di carattere. Grammatoloogia

Püsiekspositsioon Eesti tarbekunstist ja disainist "Ajamuusrid 3"

Muuseumiöö 2010

Vaata ETDM-i tegemisi ka Facebookis:

www.facebook.com/pages/Eesti-Tarbekunsti-ja-Disainimuuseum/171393509538373

Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum

Lai 17, 10133 Tallinn

Avatud K-P 11-18.

Muuseum on suletud 22. ja 24. aprillil ja 1. mail.

Kassa tel. 627 4611

www.etdm.ee

Koostajad: Merike Alber, Kai Lobjakas, Ketli Tiitsar, Helen Adamson, Airi Ligi, Anne Tiivel, Alice Kessler, Dagmar Siida, Kristi Paap

Fotod: ETDM, reprod

Makett: Martin Pedanik

Tagasisidet ja kaastööd ootame aadressil kristi@etdm.ee